

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 59

Maribor, sreda 12. marca 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom po 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Stari in novi zakon o živežu

Neopaženo je prestala veljavnost starega avstrijskega zakona o živežu*) in bo dobro, če spregovorimo par besedi o njem, ker je imel tudi v naših pokrajinah zakonsko moč celo življensko dobo. 33 let je dolga doba v zgodovini in bi bilo to skoro dokaz, da je bil zakon kot tak res dober.

Sestavljen je bil svoje dni pri zeleni mizi in ni poznal drugega kot higien sko plat sveta. Ni računaj z realnostjo in osobito ne z gospodarstvom. V kljub temu pa gre hvala generaciji, ki nam ga je dala, kar je s tem mnogo dobrega storila za nas, dokler se je izvajal zakon v duhu zakona. Pomisliti moramo, da so bili takrat državni organi prisiljeni standartizirati vse metode analitskega preiskovanja in tipizirati vse, kar je spadalo pod udar tega zakona.

Danes smo z novim zakonom skoro že tam, kjer smo bili v Avstriji leta 1896. Povdaril sem, da je stari zakon služil stvari samo toliko časa, dokler se je izvajal v duhu zakona. V trenutku, ko se ni zakon več izvajal, to je v vojnem času, je prenehala legalnost in je to bolj škodovalo državi, kakor če bi se izvajal zakon. S tem, da se je dopustilo, da se je lahko prodajalo vse, kar je bilo tekoče in belo, kot »mleko« in ves izmletli plevel pri žitaricah kot »moko«, se ni povečala množina sredstev za ljudsko prehrano niti za trohico in se niso olajšale peze vojnega časa. Končno je posegla vmes tudi špekulacija. Ker se nismo brigali za zakonske predpise skoro celih 15 let, ne najdejo danes naši kmetijski proizvođači več kupcev v tujini. Prepozno in čisto po nepotrebnem se pojavljajo kar naenkrat zopet klici po tipiziranju mleka, sira itd. Kupca so ti proizvođači našli na svetovnem trgu le toliko časa, dokler je bilo pomanjkanje in povpraševanje po njih. Dobro blago bi našlo in bi moralo še najti kupca, če nas ne bi izpodrinilo boljše blago iz tujih tržnih centrov.

Pri starem zakonu je bil povsem zgrešen princip, da sta si delila občina in država hkratu nadzor nad živežem. Občina se je zanašala, da nadzira življenske potrebščine država, država pa ravno obratno. Posledica je bila, da se sploh skoro ni izvajal zakon.

Pomisliti moramo še, da je bil v oni polpretekli dobi narodnostni boj na višku. Minister Badeni je naročil še cele skladovnice formularjev, ki bi se morali rabiti pri izvajanju zakona tudi

*) Po informaciji v sodniških krogih veljajo za sodišča poleg zadevnih določil novega kazenskega zakona, veljavnih od 1. januarja t. l., še vedno tudi določbe tega zakona, dokler ne bo izvršeno izenačenje. Za postopanje upravnih oblasti pa je merodajen novi zakon o nadzorstvu nad življenskimi potrebščinami od 8. februarja t. l. (Uradni List, kos 34, od 26. februarja 1930.) — Op. uredu.

v nemškem jeziku. Ko je padel, se niso smeli več rabiti in so ostale tiskovine v arhivu ter doživele še avstrijski poiom. To sem navedel v boljše razumevanje sledečega odstavka.

Zakon je zahteval pravilno deklaracijo življenskih potrebščin pri trgovcih, n. pr. če so prodajali umetno barvano kavo. Je bilo ustrezno duhu zakona, če je bila takrat na našem ozemlju samonemška deklaracija? Bi prišla prijaja k državnemu pravdnstvu, če je morala iti skozi roke nemškega šefa? Menim, da ne! Samo na sebi malenkost, ki mora uradniku z odprtimi očmi sčasoma vzbuditi prepričanje, da obstoja zakon le na papirju, in če enkrat že ta ne velja, zakaj bi potem veljali drugi zakoni? Če se je potem prepričal, da se ob času volitev v občinski svet, okrajni zastop, deželni zbor, državni zbor in trgovsko zbornico ni smel izvajati zakon, da ne bi bile prizadete politične stranke z revizijami, je moralo to izbiti v uradniku še zadnjo trohico vere v resnost zakona.

Rak rana je bila določba v zakonu, da vrši kontrolo vseh v zakonu naštetih potrebščin občina. Občina je nastavljala v skladu s politično mentaliteto večine lastnega pristaša kot kontrolorja. Kontrolor je bil odvisen uslužbenec občine in se kot tak ni smel zameriti ne navzgor in ne navzdol. Kaj naj napravi tak kontrolor v občini, kjer je župan pekovski mojster, županov namestnik mesar, županov tast trgovec s kolonialnim blagom in ko sedi vsa žlahta skupaj vsak večer pri eni in isti pivski mizi? Če je pa prišel pristojni državni organ ob priliki kontrolirati občino, je videl samo Potemkinove vasi, ker so pravočasno izvedeli interesente o tem, saj se je moral javiti pri občini, in se je zopet igral zakon!

Pri sodbah po starem zakonu so sodniki kot juristi prav pogostoma popolnoma odrekli. V prvi vrsti zato, ker so bili prestopki razmeroma redki in drugič, ker je sodnikom manjkalo časa primerno tehnično šolanje. Študij pri juristih je ostal isti skozi generacije, medtem ko je tehnika v zadnjih desetletjih napredovala v silnih skokih. Bilo je neizbežno, da bo juristično šolanje duh zaostal v tej neenaki borbi. Če še vpoštevamo sodnika kot človeka, to je kot družabno bitje, vidimo, da je bilo sodniku treba mnogo notranjega boja pri pomanjkanju samostojnosti tehničnega mišljenja, če je hotel premostiti družabne ozire in predsodke in soditi po zakonu in samo po zakonu, osobito na deželi.

Največja napaka na starem življenskem zakonu je bila, da je bil preveč policijsko ustrojen in ni polagal nobenega važnosti na to, da bi se ljudstvo prej poudučilo o tem, kaj je prav in kaj ni prav, osobito v bogatih stvareh.

Šele če bi se videlo, da zlepa ne gre, bi se moralo misliti na obsodbo krivcev.

Starega zakona o živežu ni več! Novi zakon stopa na plan, stari zakon je v zgodovini pokopan!

Inž. Henrik M o h o r č i č.

Utopljenec v Pesnici.

Sinoči so našli v Pesnici pod železniškim vijaduktom truplo utopljenca. Gre najbrže za nekega viničarja Weissa od Sv. Jakoba, o katerem se govori, da je te dni v pijanosti padel v Pesnico. Orožništvo še vrši poizvedovadbe.

Agonija londonske konference

BRIANDOV ENERGIČEN NASTOP. — ANGLEŽI IN AMERIKANCI ODKLANJAJO JAMSTVO ZA MIR FRANCIJE

LONDON, 11. marca. Londonska pomorska razorožitvena konferenca se nahaja v odločilnem štadiju. Na zadnji seji načelnikov posameznih delegacij je Briand odkrito priznal, da nima nobenega smisla govoriti o tonažah in kategorijah, temveč si je treba biti predvsem na jasnem, v kolikor bi bila mogoča dejanska razorožitev na podlagi političnih koncesij med posameznimi državami. V svoji izjavi, ki je imela nekak ultimativni značaj, je zahteval Briand od Anglije in Zedinjenih držav obvezne izjave, kakšne garancije morejo nuditi Franciji za mir. Zahteval je nekako mirovno zavarovalno pogodbo v dopolnilo Kelloggove pogodbe. Ako Francija ne bi dobila nobenih garancij za ohranitev miru, potem bo izvedla do 1. 1942 svoj 800.000 tonski program, v nasprotnem slučaju pa bo črtala svojo maksimalno tonažo za 50 odstotkov.

Briandove zahteve pa so bile od Macdonalda in Stimsona zelo hladno sprejete. Zlasti Stimson je izjavil, da bi morale imeti Zedinjene države, predno se sploh izjavijo o kakih francoskih predlogih, jasno garancijo, da francosko mirovno zavarovanje ni naperjeno proti Italiji in da Francija tudi ne zahteva od obeh anglosaških držav, da bi prevzeli vlogo razsodnika v eventualnem italijansko-francoskem sporu. Briand je poskušal potem Stimsona pomiriti s tem, da se med Francijo in Italijo že vrše direktna pogajanja za poravnavo vseh obstoječih političnih in gospodarskih

nasprotstev, pri čemer gre za francosko-italijansko sredozemsko pogodbo brez podpisa kake tretje države. Toda Stimson in Macdonald niti po tej izjavi nista bila pripravljena, da bi ugodila francoskim zahtevam. Francoski listi smatrajo zato, da je londonska brodogradna konferenca že obsojena v neuspeh.

LONDON, 12. marca. Francoski zunanji minister Briand bo z ozirom na položaj, ki je nastal na brodogradni konferenci, najbrže v kratkem odpotoval v Pariz. Radi odklanjajočega stališča Anglije in Zedinjenih držav v sredozemskem vprašanju, odklanjajo tudi Francozi vsako znižanje svoje tonaže ter izjavljajo, da so sedaj prisiljeni, da skrbje za lastne interese in lastno varstvo, ker Anglija in Zedinjene države nočejo nastopiti kolektivno za zaščito miru na svetovnih morjih.

Kakor se poroča iz Pariza, objavlja današnje francosko časopisje zelo ostre komentarje o londonski konferenci in napada posebno stališče obeh anglosaških držav. Listi pozivajo ministrskega predsednika, naj takoj odpokliče francosko delegacijo iz Londona, ker od pogajanj ni pričakovati nobenega pozitivnega uspeha. Še zanimivejša pa je zahteva po sklicanju kontinentalne evropske brodogradne razoroževalne konference, ki naj bi nadaljevala londonska pogajanja v ožjem krogu. Vsi listi izražajo trdno prepričanje, da bi imela taka konferenca gotovo večji uspeh kakor pa sedanja brodogradna konferenca v Londonu.

† Flojz Jirasek

PRAGA, 12. marca. Davi je umrl tu nestor čeških pisateljev in pesnikov. Alojz Jirasek, star 78 let. Pogreb se bo razvil v veliko narodno manifestacijo. Vsa javna poslopja in tudi skoro vse druge hiše v Pragi so razobesile žalne zastave.

Macdonaldov poraz v spodnji zbornici

LONDON, 12. marca. Pri glasovanju o drugem čitanju rudniškega zakona je ostala delavska vlada z 274 proti 262 glasovom konservativcev, liberalcev in 2 neodvisnih poslancev v manjšini. Po glasovanju je prišlo do viharnih prizorov. Opozicija je pozdravila rezultat glasovanja z navdušenim ploskanjem in je zahtevala, da naj vlada odstopi.

Bolgarska vlada napoveduje energičen nastop

SOFIJA, 12. marca. Pod vtisom zadnjih atentatov v Macedoniji se je vršila včeraj izredna seja ministrskega sveta, po kateri je ministrski predsednik Ljapčev izjavil novinarjem, da je vlada trdno odločena, izvesti vse od mešane jugoslovansko-bolgarske komisije v smislu sofijske pogodbe predložene sklepe. Obmejna poveljstva so že dobila potrebna navodila. Zunanji minister Burv je sklical za drevi sejo zunanjega odseka sobranja, na kateri bo podal poročilo o sofijskem dogovoru kakor tudi o zadnjih atentatih v Macedoniji.

Ladijski promet v naših lukah v l. 1929.

Tekom zadnjih treh let je brodogradni promet v naših lukah naglo naraščal in je v l. 1929 narasel na 183.916 ladij z 29.907.022 tonami napram 170.009 ladijam z 28.799.772 tonami v l. 1928. Dokaz, da se omrežje naše trgovske mornarice stalno širi. V splitski luki je pristalo 9789 ladij z 2.851.991 tonami, v dubrovniški luki (z Gružem vred) 4587 ladij z 1.592.777 tonami, v sušaški 4339 (1.045.673), v šibeniški 4458 (896.188), ostalo v lukah Korčula, Makarska, Kotor, Metković itd.

Labirint ali kamnolom?

Iz Aten poročajo, da je vodja avstrijske znanstvene ekspedicije na Grško, dr. Albert Markovits, dognal, da sloveči takozvani Minotavrov labirint pri Gortini na otoku Kreti, ki so ga doslej smatrali za podzemsko zgradbo Dedala in bivališče Minotavra, ni nič drugega nego rimski kamnolom iz drugega stoletja.

Byrd na varnem.

Iz Wellingtona na Novi Zelandiji javljajo, da je Byrd s člani svoje ekspedicije 10. tm. prispel v Dunedin, luko na skrajnem jugozapadu novozelandskega otočja.

Dolgčas je postalo

včeraj na mariborskem sejmišču dvem volom kmeta Antona Peršuha iz Bukovcev pri Ptujju, ko je bil njen gospodar za trenutek odsoten. Korajžno sta jo mahnila s sejmiščja in skozi Tattenbachovo ulico že prikorakala na vogal Vetrinske ulice, kjer ju je ustavil stražnik in oddal v hleve Jos. Kirbiša. Kmalu se je oglasil tudi lastnik, se legitimiral z živjenskim potnim listom in dobil seveda be-uncne vrnene.

Primorske vesti

Trst je imel leta 1735 prebivalstva 7250, leta 1775 je naraslo na 15.784, leta 1802 na 27.576, leta 1830 na 58.870, leta 1857 na 104.707, leta 1875 na 126.633, leta 1900 na 176.383, leta 1910 na 226.412, leta 1914 je štel Trst 250.000 prebivalcev. Sredi vojne leta 1916 in 1917 je padlo število prebivalstva na 160.000. Po naraščanju v zadnjih predvojnih letih bi bil dosegel Trst leta 1915 260.000 prebivalcev, ako bi ne bila izbruhnila vojna. Naraščal bi bil najbrže še dalje, vojna pa je tržaške razmere temeljito predrugačila in tako se mora reči, da se je prebivalstvo ustavilo pri številu iz leta 1914. Fašistični tisk dostavlja, da je priseljevanje z dežele v tržaško mesto skoro prenehalo, ker se je zaključila, vsaj za sedaj, doba razvoja industrije in prometa.

Delavcev s Koprščine se branijo tržaška podjetja, ozirajoč se na strogo določbo prefektore, da se smejo v mestnem obseju sprejemati na delo samo ljudje, ki bivajo že najmanj 6 mesecev v njem. S Koprščine prihajajo že zdavnaj zjutraj na delo v Trst in se zvečer vračajo domov. Sedaj se vršijo neka posredovanja, ki pa ostanejo skoro gotovo brez uspeha. Ona določba o 6 mesecih favorizira delavstvo iz starih provinc, ki prihaja v tržaško mesto in ima čez pol leta polno pravico do dela v mestnem obseju, koprski delavec, domačin, sosed, pa se vrača domov, zavrnjen na kratko po prefektovi določbi, da ne biva v mestu in nima več pravice do dela v Trstu.

599 priimkov so nadalje pretvorili v italijansko obliko na tržaški prefekturi. Par primerov: Babič Balbi, Bajt Batti, Begš Bezzi, Breskvar Bressi, Brežigar Brezzi, Bukavec Buccavelli, Bukovnik Bucconi, Češnovar Novari, Kumar Cuman in Cumiari, Kumer Magrini, Dejak Dea, Devetak Devetti, Fuks Volpi, Golob Gollo, Harej Arri, Jereb Jerro, Masopust Masso, Mezgec Mezzetti, Petelin Petelli, Petkovšek Piccozzi, Perhavec Perotti, Seliškar Selisca, Seunig

Senni, Špehar Speri, Štemberger Stamberghi, Žagar Zagari.

Demografsko politiko vladnega načelnika hoče podpreti voditelj tržaških sindikatov, on. Domeneghini s številnimi porokami dopolavoristov. Vsi oni dopolavoristi, ki se poročijo na dan 21. aprila, to je na praznik rojstva Rima, se bodo mogli peljati na poročno potovanje v Rim na stroške pokrajinskega »dopolavora«. Priglasilo se je že večje število ženinov in nevest. Tržaški škof je odredil, da se bo izvršila skupna poroka vseh s posebno ceremonijo zjutraj 21. aprila.

V Puli je bilo lani rojstev 828, predlanskim 864, leta 1924 pa 965. To leto je prišlo na tisoč prebivalcev 15 novorojenčkov, lani 12. Nezakonskih otrok je bilo lani 130. Smrtnih primerov so imeli lani 786, predlanskim 748, leta 1924 pa 927. V zadnjih letih je umrlo v Puli 2596 moških in 2083 žensk, rodilo pa se je 2606 moških in 2692 žensk. V šestih letih se je v Puli število žensk pomnožilo za 599.

Do zadnjih dni je bil kažipotni drog pri Gabrovici na Krasu še vedno črn-zolt. Končno je tržaški magistratni uradnik dr. Zampieri po ogledu »avstrijakantskega« kola odredil, da sta šla v Gabrovico dva mestna uslužbenca s posodo zelene barve, pa sta zavihetela čopič po drogu, da je danes ves lepo sveže zelen.

Conte Polesini v Poreču je izročil gorškemu »muzeju odrešenja« fotografijo patrijota Jamšeka, ki je umrl v avstrijskih zaporih po političnem procesu, ki je bil proti njemu pred poroto v Gradcu leta 1879. Jamšek je bil član irredentistične družbe, ki je deloval v Gorici in baje je on v avgustu 1878 razobesil italijansko trobojnico na zvoniku stolne cerkve v Gorici. Karol Seppenhofer in Jurij Bombič, sedanji župan, sta pa v noči 2. jun. 1878. razobesila italijansko trobojnico na Kalvariji nad Podgoro.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 12. marca. Zaprt.
Četrtek, 13. marca ob 20. uri »Naš gospod župnik«, ab. C. Kuponi.
Petek, 14. marca. Zaprt.
Sobota, 15. marca ob 20. uri »Baletni večer Fromanovih s sodelovanjem baritonista Draga Hrziča. Ptujsko gledališče.
Petek, 14. marca ob 20. uri »Naš gospod župnik«. Proslava 25letnice gosp. Jos. Daneša. Gostovanje Mariborčanov.
Fromanov balet in g. Drago Hrzič na marib. odru. Prvaka baleta zagrebške opere, ki je najboljši v Jugoslaviji, privedita baletni večer v marib. gledališču v soboto, 15. tm. Spored je zelo zanimiv ter obsega duete in solonastope. Vmes bo zapel odlični član zagrebške opere g. Drago Hrzič nekaj koncertnih točk. Pri klavirju dirigent in tajnik zagrebške opere g. Oskar Smodek. Rezervirajte pravočasno vstopnice.

Ste že podpisali deleže za pohorsko vzpenjačo

Roditeljski sestanek.

Dom in šola, mati in učitelj sta onadva vzgojna činitelja, ki ustvarjata bodočega človeka, ki mu usmerjata življenjsko pot v lepoto in dobroti k lastni sreči. Tesne medsebojnosti, velikega zaupanja, popolnega soglasja je treba med vzgojnima faktorjema pri velikem in svetem delu izoblikovanja človeka. V svrhu medsebojnega spoznanja, v svrhu poglobitve v skupno delo, se bo vršil na meščanski šoli v Cankarjevi ulici prvi roditeljski sestanek v petek, dne 14. tm. ob 17. (5.) v zbornici (prvo nadstropje). Starši učenck, odzovite se vabilu, pridite, da bo naše skupno

delo složno in lepo, da bo lep tudi uspeh. — Učit. zbor 2. deklishe meščanske šole.

Turizem v dravski banovini.

Glasom statistike, ki jo izda v doglednem času ministrstvo trgovine, je lani obiskalo dravsko banovino 52.810 turistov, od teh 35.353 Jugoslovenov, 5574 Nemcev, 5357 Avstrijcev, 2642 Čehoslovakov, 2193 Madžarov ter 1691 raznih inozemcev.

Slavni violinist Vaša Pflhoda,

ki je pred nekaj tedni koncertiral tudi v Mariboru, se je poročil z znamenito goslačico Almo Rosé, hčerko prvega koncertnega mojstra dunajske državne opere, dvornega svetnika Arnolda Roséa.

»Ljudska knjižnica« meseca februarja.

Meseca februarja je imela »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu zopet prav lepo in zadovoljivo frekvenco. Izposodila je 716 članom 1838 knjig. Novih članov je pristopilo 37. Prečitanih je bilo 650 slovenskih knjig, 46 mladinskih, 84 srbohrvatskih, 41 čeških, in 1015 nemških. Za poslovanje knjižnice se je zanimala tudi banska uprava, ki je zahtevala celotno statistiko poslovanja knjižnice v minulem letu, katero je knjižnica tudi poslala. Čitatelji segajo zadnji čas zlasti po novejšem slovstvu, ki ga knjižnica marljivo nabavlja, kakor je to razvidno iz objavljenih seznamov novosti. Stalno pa se spopolnjuje tudi zaloga starejšega slovenskega leposlovja.

Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru

sklicuje za nedeljo, dne 16. marca, ob 9. dopoldne v dvorani Zadrúžne gospodarske banke v Mariboru, redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Prisostvujejo lahko vsi oni redni člani, ki so poravnali članarino za leto 1929 in so zaščiteni po invalidskem zakonu. Zato naj vsakdo vzame knjižico kot legitimacijo seboj. Dolžnost pa je tudi vsakega posameznega člana, da se po možnosti občnega zbora zanesljivo udeleži. 764

Mariborski in dnevni drobiž

NEGRO REVELLERS

ZAMORCI

IZ OBALE MISSISSIPIJA PRIDEJO!

Ubój v Vumbahu pred malim senatom

Fantovski pretep z noži. — Obtoženi Franc Zelenko oproščen.

Danes dopoldne se je vršila pred tukajšnjim okrožnim sodiščem, pred senatom, ki so ga tvorili gg. sodniki Zemljič, Lešnik in Kolšek, razprava proti dne 23. marca l. 1908. v Prstju rojenemu in v Vurberku živečemu mizarskemu pomočniku Francu Zelenki, ki je bil obtožen, da je v pretepu, ki je nastal dne 1. noembra l. 1929. v Vumbahu pri Vurberku z nožem tako nevarno ranil kmečkoga fanta Franca Žlahtiča, da je na posledicah rane dne 19. nov. 1929. v ptujski bolnici umrl. Državno pravdnštvo je pri razpravi zastopal g. dr. Hojnik, obtoženca pa je branil odvetnik dr. Rapoc.

Glasom obtožnice se je bila razvila omenjenega dne v gostilni Marije Klemenčičeve v Vumbahu med tamošnjimi fanti pravcata bitka. Pretepači so pri pretepu uporabljali: pesti, stole, kazarce in nože, obtoženi pa dolg kuhinjski nož. Posledica pretepa je bilo uničenje delne gostilniške opreme, več lahkih telesnih poškodb in smrt glavnega pretepača in izziavača Franca Žlahtiča.

Po današnjih ugotovitvah sta nastala omenjenega dne v gostilni Klemenčičeve dva časovno ločena pretepa in je oba povzročil pokojni Franc Žlahtič. Prvi, med Čehom in bratoma Francem in Štefanom Žlahtičem je potekel brez hujših posledic in se ga obtoženi Zelenko ni udeležil. Prišel je v gostilno pozneje po cigarete in sedel k dvema znancema v prvi sobi. Med tem ko se je razvil drugi pretep, je hotel sploh oditi, a opazil je da mu je zmanjkal klobuk, katerega mu je bila iz šale skrila natakara. Šel je tedaj za njo v kuhinjo in prišel tako med pretepačje se fante. Čim pa ga je pokojni Franc Žlahtič opazil, je navalil nanj z nožem in ga hotel zabosti. Napađeni Zelenko se je umikal do gredence, ko pa mu je za umik zmanjkalo prostora in je opazil, da se nahaja v smrtni nevarnosti, ker je Žlahtič suval proti njemu z nožem, je v sili pograbil na gredenci ležeči kuhinjski nož in sunil ž njim napađalca, da bi se ubranil. Po nesreči pa ga je zadel tako močno v čelo, da mu je prebodel čelno kost. Na to je v zmedbi pobegnil, dočim se je ranjeni še naprej pretepal in omagal šele pozneje.

Zelenko je po dejanju pobegnil na Vurberški grad, kjer je sam izpovedal, kaj je storil, ranjeni Franc Žlahtič pa je bil prepeljan v bolnišnico šele 9. novembra in je umrl prav za prav na posledicah infekcije.

Po govoru zastopnika drž. pravdnika in branitelja, kakor tudi po izpovedbah prič je bilo že takoj razvidno, da je Franc Zelenko storil svoje dejanje v silobranu, ker bi bil sicer sam postal žrtve napađalca. Senat si je po kratkem posvetovanju prisvojil to mnenje in je zaradi tega Franca Zelenka oprostil vsake krivde in kazni ter ga izpustil na svobodo.

Češki konzulat o Masarykovi proslavi.

Po povratku v Ljubljano je poslal češkoslovaški konzul g. dr. František Resl prirediteljem Masarykove proslave v Mariboru iskreno zahvalo za lepo pravico slavnosti in izkazane simpatije celotnega Maribora, tako češkoslovaškemu narodu, kot prezidentu Masaryku ob priliki proslave njegove 80letnice. G. konzul izraža polno priznanje krasnemu uspehu proslave in zahvalo požrtvovalnosti Maribora.

Ljudska univerza v Studencih pri Mariboru.

V četrtek, 13. tm. ob 19. uri bo predaval čelnik požarne brambe g. Kaloš »O prvi pomoči pri nezgodah«. Predavanje se bo vršilo pod nadzorstvom g. dr. A. Korenčana.

Muhasti vremenski mučeniki.

Z bajno pomladanskimi dnevi so se nam predstavili famozni vremenski mučeniki, tako, da so se vsem razveselila srca. Koj drugi dan pa se je po solzavem uvodu pričel vsipati na našo grešno dolino moker in težek sneg, ki pa ne bo imel obstanka; kajti prebudili smo se v jasnem jutru. Telefonske žice so se potrgale na več mestih, v Studencih je mestoma trpel tudi elektrovod. — Sicer ta snežna moča še ne more naškoditi kulturam, a bati se je, da nas bodo famozni vremenski »mučeniki« od časa do časa mučili s svojimi ekstremnimi iznenadenji ter v tem prekosili muhastega — aprila!

Smrtna kosa.

V Jezdarski ul. 8 je umrla danes zjutraj 71letna gospa Ana Skočir, vdova po majorju.

Redna oblastna skupščina Aero-kluba »Naša krila« v Mariboru

se bo vršila dne 23. tm. ob 11. v Mariboru pri »Orlu«, lovska soba. Dnevni red je določen po pravilih. Vabljeni so člani upravnega odbora in delegatov.

Zimskosportni odsek SPD Mariber-Ruše

ima svoj IV. redni občni zbor v četrtek, dne 13. marca ob 20. uri v gostilniških prostorih Narodnega doma. Vabimo vse članstvo, da se ga udeleži v čim večjem številu. — Odbor. 762

Vlomilcev v Limbušu.

ki so v noči od 10. na 11. tm. vlomili v mesnico g. Jul. Robiča, še včeraj niso izsledili. Vlomilci so navrtali in izrezali vrata v mesnico, ki so jo nato od znotraj odprli. Odnesli so od tam 15 kg suhega in nekaj svežega mesa ter 150 Din drobiža. Iz mesnice so bila vrata v gostilniško sobo odprta. Poslužili so se tam več litrov vina, 1 steklenice žganja in nekaj drobiža. Kramp, ki so ga ukradli pri sosedni hiši, bodisi za obrambo bodisi za odpiranje, so po izvršenem dejanju vrgli na župnikovo gnojišče, sveder in nekaj drugega orodja, kar so tudi vse ukradli pri sosedu, pa v župnikovo stranišče. Policijski pes je pri sosedu, kjer so bili navedeni predmeti ukradeni, zagrabil sled, ki je vodila skozi gozd, vinograd in čez polje na hrib do neke viničarije. Tam je pa očitno bila sled zabrisana, ker je pes ni mogel dalje slediti. Orožniki so ugotovili, da prebivalci viničarije ne morejo biti v vlomom v nikaki zvezi in zasledujejo storilce sedaj v drugo smer.

Težka nezgoda pri delu.

Pri tovarni Thoma v Melju nameščeni 27letni apretér, Josip Böcher, je včeraj popoldne po nesrečnem naključju padel s hodnika v prvem nadstropju. Pri padcu je dobil poleg manjših zunanjih poškodb težke notranje poškodbe. Reševalni oddelek je ponesrečenca krog 2. ure odpremil v bolnico.

Sreda — četrtek — petek

kabaretni večer v Veliki kavarni

Licitacija nabavke živil za mariborsko garnizijo.

V komandi 32. artiljerijskega polka v Mariboru se bo vršila dne 14. tm. licitacija živil za potrebe garnizije Maribor v mesecu aprilu in maju t. l. Pogoji so na razpolago v omenjeni komandi. 759

Cercle français.

Redni občni zbor francoskega krožka v Mariboru z običajnim sporedom bo v torek, dne 18. marca, ob 18.30, v pritličju državne realke. Ako ob tej uri ne bo zadostno število članov navzočih, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje ne glede na število udeležencev. Odbor prosi člane, da vplačajo članarino za leto 1930. 758

Pri številnih nadlogah ženskega spoja, povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala kliniki za bolne ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefove« vode, zlasti pri otročnicah z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 1

Modernizacija Vatikanske države

TISOČI DELAVCEV NA DELU. — NOVE ZGRADBE ŽELEZ. POSTAJ, POŠT, TOVARN i. t. d.

Rimski poročevalec londonskega »The Daily Telegrapha« prinaša v svojem listu sliko novih zgradb v Vatikanskem mestu.

Mnogo stotin delavcev dela neprestano na preureditvi velikega dela Vatikanskega mesta. Minulo je leto dni, kar je bil podpisan lateranski pakt. Z dovoljenjem vatikanskih oblasti si je mogel poročevalec na licu mesta ogledati, koliko je doslej izvršenega po načrtu, ki sta ga za preureditev Vatikanskega mesta napravila komendatorja Momo in Castelli.

Potreba zgraditve železniške postaje in sodišča je dovela papeža do daleko-sežnega sklepa, da da zgraditi popolnoma novo četrt v svoji državi. Druge glavne zgradbe v državi so: guvernerjeva palača, ogromna zgradba, prvotno namenjena za semenišče, dalje nova galerija slik, ki bo dovršena v kakih 8 mesecih, elektrarna, nova tvornica mozaikov in več poslopj za vatikanske funkcionarje in njihove rodbine. Vse te zgradbe so na zapadni in južozapadni strani cerkve sv. Petra in ponekod prehajajo celo na papežev zasebne vrtove.

Istočasno pa transformirajo tudi severni del Vatikanskega mesta. Tudi tu se dvigajo nove zgradbe, mnoge so že dovršene. »Osservatore Romano« se je že naselil v novi palači. Tudi poštni in brzojavni uradi so v tem delu mesta.

Ne grade pa v Vatikanski državi samo novih hiš, ampak nastajajo tudi nove ulice, in nov dohod — razun onega za železnico — bo olajšal pristop do muzeja in galerije slik. V to svrhu se bo moral napraviti predor skozi takozvani »Levji zid«, ki je na severni meji države. Obiskovalcem muzeja na ta način ne bo treba več hoditi okrog cerkve sv. Petra, ampak bodo šli čez široko polkrožno klančino (rampo), ki bo naravnost z leve strani vodila v muzej in galerijo slik.

S tega mesta je lep pogled na kupolo s severozapadne strani.

Obstoji še drug načrt za izgradnjo posebnega dohoda za službene obiskovalce, vendar se ta načrt za enkrat ne bo izvedel. Tudi ta bi šel skozi kratek predor skozi zid Pija IV. in od trga Preporoda vzdolž nove ceste skozi Belvederska vrata, ki bo zasajena z drevjem, naravnost v Vatikansko palačo.

Gradnja železniške postaje je bila težja nego se je pričakovalo. Tla so mehka in nesigurna, nepričakovano so tudi nalezli na vodo, in radi pomanjkanja prostora so morali celo izgraditi predor za ranžiranje vlakov. Na eni strani proge so morali zgraditi visok podporni zid, dasi na drugi strani nič ne ovira veličastnega pogleda na kupolo Sv. Petra. Postaja bo sicer zelo malo rabljena in je bolj simboličnega pomena nego koristna. Zvezana je z enotračno progo, ki pelje od glavne postaje v Rimu do Viterbe in po kateri dnevno vozi v vsakem pravcu po pet vlakov. Pri postaji Trastevere, ki je dve miljii dalje, je spoj z glavnimi progami. Vse zaloge za Vatikan dospevajo v San Pietro, kjer se naložijo na kamijone.

Papež ima svoj vlak, obstoječ iz treh vagonov, nima pa nikakšnega stroja. V slučaju potrebe mu bodo stroje posodile državne železnice. Postajno poslopje je zgrajena največ radi ceremonijelnih sprejemov, imelo bo tri sijajne čakalnice za papežev dvor, diplomatski zbor in vatikanske prelato.

Brezžična postaja je zelo napredovala in bo končana to leto. Druge zgradbe, kakor tvornica mozaika in novo sodišče, se bodo šele pričele graditi. Tekom dveh let pa bo Vatikansko mesto popolnoma transformirano. Edino, česar Vatikansko mesto nima, so ječe. Lopove zapirajo v sobi v glavnem stanu orožništva.

Drevesa smrti in življenja

»BOŽJA SODIŠČA« V AFRIKI. — DREVO PRESOJEVANJA. — NAJMOČNEJŠI STRUP NA SVETU.

Znana so »božja sodišča« iz srednjega veka, pred katerimi so morali obtoženci dokazati, ali so krivi ali ne. Toda civilizirani svet gotovo ne ve, da obstoje takaka sodišča še dandanes. Sicer ne v Evropi, pač pa v Afriki. Samo s to razliko, da se presojanje tamkaj ne vrši s pomočjo žerjavice ali vrele vode, temveč s pomočjo takozvanega »drevesa presojevanja«. To je drevo, ki zraste 30—40 m visoko ter raste v tropični Afriki. Lubje tega drevesa posuše in stro s kamenjem v prah.

Procesi se vrše javno, vsako leto samo enkrat. Ako kak plemenski poglavar umre nagle smrti, ali, ako je kdo obtožen zakonolomstva, tatvine ali čarovnije, tedaj vložiti tožitelj proti njemu ovadbo brez podpisa in jo izroči plemenskemu poglavarju. Vsi obtoženci pridejo potem pred to sodišče, sicer jih plemensko zborovanje kratkoma obsoji na smrt in jim zapleni vse premoženje. Ob divjih plesih in godbi privedejo obtožence in vsi dobe požirek, ki naj dokaže njihovo nedolžnost ali krivdo. Vsak obtoženec mora namreč izpiti ekstrakt iz lubja »drevesa presojevanja«, ali pa prah iz lubja, nato pa popiti čašo vode. Ako obtoženec kmalu nato prične bljuvati, ne da bi postal pri tem vtroglav, ali da bi dobil kake druge znake zastrupljenja, tedaj je oproščen. Če pa mu klone glava, ali dobi omotico in pade na tla, tedaj je s tem dokazana njegova krivda in domačini ga ubijejo še prej, predno izvrši strup svoje delo. Na ta način pogine 25—50% vseh obtožencev. Tožitelj dobi v tem slučaju vse premoženje obtoženca in obsojenca.

Evropske kolonijalne države seveda najstrožje prepovedujejo tako izvrševanje pravice, vendar pa teh prastarih, krvavih običajev napol divjih narodov še vedno ne morejo iztrebiti.

Drugo drevo smrti, ki raste v tropičnih pokrajmah, se zove upas. Raste v

Indiji ter na otokih Javi, Borneo in Sumatra. Drevo doseže višino 75 m ter znaša njegov obseg do 9 m. Tudi v lubju tega drevesa je strup. Ako zarežeš v lubje, priteče iz njega mlečna tekočina, ki je zelo strupena. V to tekočino namakajo potem domačini svoje sulice, da jih zastrupe. To je od vseh dosedaj znanih najmočnejši strup in proti njemu ni nobenega uspešnega protistrupa. V Evropi so zvedeli za to drevo okrog l. 1330, ko je prinesel dominikanec Jordanus vest o nekem drevesu, ki za časa cvetenja izpuhneva tako strupene tvarine, da poginejo vsa živa bitja, ki so v bližini.

Bajni svet tropičnega rastlinstva pa ne pozna samo drevja smrti, temveč tudi drevje življenja. V teh drevesih je nekak sok, ki opaja in močno dviga razpoloženje človeka. Ta drevesa in njihovi sadovi so posebno znani na Malajskih otokih. Za časa žetve so vsi hoteli, ulice in stanovanja polna vonja teh sadov, znanih pod imenom durijan. Durijan užiiva nad 100 milijonov ljudi in je zato naravnost čudno, da ta živež še ni prodrl v Evropo.

Rasputinova hči v pariškem kabaretu.

V nekem kabaretu na pariškem Montmartru nastopa kot posebna atrakcija hči znanega Rasputina, ki je igral tako usodno ulogo v življenju zadnjega ruskega carja, kot plesalka. S svojo naravno lepoto in telesno vitkostjo in s čarom divje romantične ruske stepe izziva navdušenje občinstva. Marija Solovjeva Rasputin je pobegnila iz Rusije in mora z delom vzdrževati sebe in dve hčerkici. Njen Mož, ki je bil častnik Kolčakove armade, je padel na bojnem polju.

Na našo Rivijero prihajajo že prvi gostje.

Iz Splita poročajo, da je 9. tm. prispela tja skupina tujcev iz Nemčije, 30 po številu, ki ostanejo tam nekoliko dni.

Izmenjani ženi

Čisto slučajno so prišli v Mannheimu pri neki sodni razpravi na sled dejstvu, da sta dva zakonska moža izmenjala svoji ženi. Pred sodiščem se je moral neki uradnik zagovarjati radi manjših poneverb, katere je zagrešil radi potratnosti svoje žene. Žena obtoženca je na nekem plesu spoznala gospoda, ki je postal prav kmalu njen domači prijatelj. Ogoljufani soprog je vložil potem tožbo na ločitev zakona. Slučajno pa se je v Koelnu seznanil z že ločeno ženo svojega bivšega domačega prijatelja in jo je vzel skupno s štiriletno hčerko k sebi. Obe zakonski dvojici živita od tedaj v najlepši slogi in prijateljstvu.

Ubežna tigra

Iz cirkusa v Crajovi na Rumunskem sta pobegnili vsled malomarnosti vratarja dva tigra iz neke kletke. Eden od njih je raztrgal nato nekega konja, drugi pa eno kamelo, nakar se je spravil še na slona. Toda slon je zgrabil tigra z rilcem in ga s tako silo treščil ob tla, da je obležal takoj mrtev. Drugi tiger je ušel potem na cesto, nakar je pričel divji lov za njim. Prestrašena žival se je skrila končno na dvorišču nekega drvarja, kjer so jo končno ujeli in odpeljali zopet v kletko.

Zanimiva izjava katoliškega župnika v Beogradu

Dne 9. tm. je na konferenci beograjskih katoličanov radi gradnje nove katoliške katedrale tamošnji katoliški župnik g. Peter Vlašič v svojem poročilu podal značilne izjave. Dočim je pred vojno v Srbiji bilo le malo katoličanov, jih je danes samo v Beogradu že nad 40.000. Krivo je mišljenje — je dejal g. Vlašič — da pravoslavni v Srbiji katoličane prezirajo. Oblasti grede katoličanom v vsakem pogledu na roko, zlasti glede zgradnje nove katoliške katedrale v Beogradu. Občina je dala zemljišče brezplačno na razpolago in sam kralj je dal večji prispevek. Pravoslavno prebivalstvo prisostvuje vsaki katoliški svečanosti v velikem številu.

Francoske anekdote

Francoski pesnik Vincent Voiture, ki je bil znan tudi kot velik pretepač, zbadljivec in šaljivec, je nekega dne odklonil poziv vojvode Laroche na dvboj, ki se je čutil radi neklih njegovih verzov užaljenega, s sledečo utemeljitvijo: »Razmerje med nama je preveč neenako. Kajti vi ste velik, jaz majhen; vi ste pogumen, jaz le bahič. Sicer pa imate vrh tega namero, da me zabodete. Prosim vas zato, smatrajte me za mrtvega.«

Neki francoski plemenitaš, ki se je rad izdajal kot velik prijatelj pesnikov, je zelo često obiskal pesnika Boileauja, ki pa mu ni nikdar vrnil obiska. Ko se je plemenitaš nekoč radi tega pritožil, je pripomnil Boileau: »Med nama dvema je vendar velika razlika: Ako me Vi obiskujete, si krajšate s tem čas, jaz pa ga zgubljam.«

Ninon de Lenclos, ki si je kljub visoki starosti znal ohraniti lepoto in mladost, je rekel nekoč: »Ako bi se jaz smel posvetovati s Stvarnikom, ko je ustvaril žensko, tedaj bi ga prosil, da naj napravi gube raje — pod petami.«

Damski čevlji iz nojeve kože.

V afriških puščavah se je razvila nova industrija. Divji noji, ki so po raznih človeških naselbinah napravili mnogo škode, so postali zadnje čase nenavadno iskan predmet in se vrše nanje prave gonje. Pri tem gre za kožo teh ptičev, ki je baje silno pripravna za damske čevlje. Moda se je torej sedaj odločila tudi za čevlje iz nojeve kože, dočim so dosedaj lovili noje le radi njihovih dragocenih peres.

Novo socijalistično mesto

s 100.000 prebivalci bodo zgradili v harkovskem okrožju Sovjetske Rusije, in sicer po načrtu za socijalistična mesta. V novem mestu bo vse kolektivizirano: stanovanja, prehrana, gledališča, higijenske ustanove itd.

Sokolstvo

Telovadna akademija Sokola I. v Mariboru.

Sokolska misel se je v Mariboru že tako trdno ukoreninila, da ni več zadostovalo eno društvo v mestu. Zato se je pred nekaj meseci ustanovilo za desni breg mariborskega mesta novo društvo Sokol I., ki ima svoje telovadne in društvene prostore v vojašnici kralja Petra I. Novo društvo se je lotilo z vso vnemo dela. Priredilo je doslej že tri dobro obiskane članske sestanke s prosvetnim programom: 15. marca pa bo priredilo svojo prvo telovadno akademijo, pri kateri bodo nastopili vsi društveni oddelki. Poleg tega bo tudi telovadni nastop gojencev inženjerske podoficirske šole in sodelovala bo mariborska sokolska godba. Društvo vrši na desnem bregu Drave, kjer je še veliko število narodno nezavednega prebivalstva, važno kulturno in narodno delo. Šteje že sedaj brez naraščajnikov in dece nad 300 članov. Dolžnost narodnega občinstva je, da poseti v obilnem številu to prireditve, ki se bo pričela točno ob 20. uri v telovadnici vojašnice kralja Petra I. (bivše kadetnice). Vstopnina: sedeži 10 Din, stojišča 5 Din, naraščaj in vojaki 3 Din.

Sport

Hazena prvenstvene tekme LHP.

Na zboru hazena sodnikov JHSA v Ljubljani so bili določeni za spomladansko prvenstveno sezono naslednji sodniki:

25. marca: Ilirija:Mura, g. Sanci n; Maribor:Atena, g. D o b e r l e t; Sava:Concordia, g. Č u v a j.

30. marca: Mura: Celje, g. P e t e r k a; Atena:Ilirija, g. K e r e s t u r i; Sava:Maribor, g. Č u v a j.

6. aprila: Ilirija: Celje, g. K e r e s t u r i; Concordia:Mura, g. S c h n e l l e r; Atena:Sava, g. B a l t e s a r.

13. aprila: Maribor:Ilirija, g. K e r e s t u r i; Atena:Concordia, g. S a n c i n; Celje:Sava, g. B a l t e s a r.

20. aprila: Ilirija:Concordia, g. S a n c i n; Mura:Atena, g. K e r e s t u r i; Celje:Maribor, g. D o b e r l e t.

27. aprila: Concordia: Celje, g. Č u v a j; Maribor:Mura, g. S c h n e l l e r; Sava:Ilirija, g. B a l t e s a r.

4. maja: Celje:Atena, g. B a l t e s a r; Mura:Sava, g. P e t e r k a; Concordia:Maribor, g. S c h n e l l e r.

Vse tekme se vrše v mestu prvoimenoovanega kluba.

Pozivajo se klubi, da do 19. marca javijo tajništvu sekcije zbora hazena sodnikov JHS v Ljubljani, ali so z določitvijo sodnikov sporazumni. Ravno tako imajo javiti tajništvu sekcije najpozneje 3 dni pred tekmo igrišče, na katerem bo tekma in njen pričetek.

Začetek nogometnega prvenstvenega tekmovanja.

Kakor smo že poročali, se bo v nedeljo vršila prva prvenstvena tekma, in sicer nastopita na igrišču SK »Rapida« SK Železničar in SK Svoboda. SK Železničar je siguren favorit, pač pa bo SK Svoboda napela tokrat vse svoje moči, da doseže čim ugodnejši rezultat, ker gre pač za točke. Formacija Svobode nam ni znana, pač pa smo doznali, da je Svoboda dobila nove moči, ki bodo v nedeljo že nastopile. Tekma bo vsekakor jako zanimiva, ker bo SK Železničar poskusil doseči čim večjo število golov, ki igrajo v končnem placementu jako veliko vlogo.

Koroški nogometali v Mariboru.

V nedeljo, dne 16. marca gostuje nogometno moštvo Villacher Sportvereina v Mariboru proti SK Rapidu. Villacher S. V. je v Mariboru znan gost. Tekme med mariborskimi klubi in V. S. V. so bile zmiraj jako napete in so nudile odličien sport. V zadnjem srečanju med Rapidom in V. S. V. v Beljaku je bil Rapid poražen 3:1. SK Rapid bo v nedeljo vsekakor poskusil svoj zadnji poraz povratiti. Tekma se bo odigrala ob 14.30 na igrišču SK Rapida.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

46

»Eh,« je menil Ragastens s smehom, »tako visoko je oni nikoli ne bodo cenili kakor jaz sam. Naj bo, kar hoče, jaz pa vendar ne bi dal počenega groša za vse borgijske glave... Ostudne pošasti!... Torej so razpisale nagrado na mojo glavo?... In ti — ti si vedel vse to?« je dodal, obračaje se k Spadacappi.

»Prva reč, ki sem jo videl, ko sem pravkar dospel v Rim, je bila ploščica, ki so jo pribijali na vrata neke cerkve: videl sem papeški edikt, lastnoročno podpisan od gospoda Cezarja.«

»In kaj si mislil takrat?«

»To, da sem ponosen, ker služim gospodarju, ki je toliko vreden,« je dejal Spadacappa odkritosrčno.

»Vrlo! Torej, stopi nam po par steklenic Chiantija... Pa svežega, mrzlega!«

Spadacappa je stekel.

»Gospoda,« je dejal nato Ragastens, »človek, ki sta ga pravkar videla, je opravljal še pred dvema dnevi častni posel tatj. Poznam ga šele od davi. Pošljem ga v Rim, kjer izve, da lahko zasluži tritisoč zlatnikov, ako me izda. In on me ne izda! Ali vama je to razumljivo?«

»Koliko neprevidnost, da ste se tako zaupali temu potepuhu!« je vzkliknil Sanzio. »Vsota je lepa, gospod vitez, in človeška vest je omahljiva reč...«

»Da,« je menil Machiavelli. »Toda s tem, da je dal temu bravu tak dokaz neomejenega zaupanja, ga je vitez na vekomaj priklenil nase.«

Ta hip se je predmet tega pogovora zopet pojavil, obložen s steklenicami.

»Zdaj pa se tu razgovarjamo,« je povzel vitez, ko je sedel s prijateljema za mizo. »Vprašala sta me, kaj se godi z mano? Stvar je enostavna...«

In podrobno jima je ponovil vse, kar se mu je bilo pripetilo, odkar je rekel Rafaelu, naj ga počaka pri Machiavelliju, to je, od trenutka, ko je šel v Svetoangelski grad k Cezarju Borgia, da se poslovi od nje, ter obrne njegovo pozornost na zagonetno ugrabljenje Rosite.

V tej pripovedi pa ni omenil naglega pomenka, ki ga je bil zalotil med menihom Garconijem in Lukrecijo in ki je bil — kakor se naši bralci spominjajo — v tesni zvezi s tem ugrabljenjem.

V teku njegovega pripovedovanja sta se Rafael in Machiavelli več nego parkrat sresla od neodoljivega občudovanja do Ragastensove preproste srčnosti in njegovega nepreplašenega poguma.

»To je torej moja odiseja,« je zaključil vitez. »Zdaj je vrsta na vaju. Povejte mi, prosim, gospod Sanzio, kako da vas vidim skoraj potolaženega, ko sem vas vendar ostavil v obupu? Ali ste morda našli njo, ki ste jo bili izgubili?«

»Ne,« je dejal Rafael, »toda stvar je v dobrem tiru.«

»Hm!« ga je nezaupno prekinil Machiavelli.

»Večni dvomilivec!...«

»Ne, Rafael, jaz ne dvomim; saj bi bil vesel, če bi mogel verjeti. Toda priznaj, da more vse, kar nama je vitez pravkar povedal, samo potrditi moj sum o tem človeku... o tej pošasti, bolje rečeno!«

»To je res!« je dejal Rafael zamišljeno. »In ven-

dar... po tako gotovih obljubah... ali bi bilo mogoče?«

»Gospoda, reči, ki jih govorita, so mi neumevne, ju je prekinil Ragastens.

»Kmalu boste razumeli, dragi prijatelj... Od vas sem se takrat napotil k Machiavelliju, ki si je zaman na vse kriplje prizadeval, da me potolaži... Ne morem vam povedati, s koliko nestrpnostjo sva vas pričakovala, kajti povedal sem bil Machiavelliju vse, kar ste storili zame s tem, da ste mi rešili življenje, in s tem, da ste hoteli rešiti mojo ljubezen... ki mi je dražja od življenja!«

»To je čudno,« si je mislil Ragastens. »Vseeno se mi zdi še prav tako zmeden.«

»Ure so potekale,« je nadaljeval Rafael. »Ker vas še ni bilo, sva šla od doma in krenila v gostilno »Pri lepem Janu«, v nadi, da izveva kaj o vas. In novice so bile strašne! Bartholomeo nama je povedal to, kar je vedel že ves Rim, to je, kako so vas zaprli, in kako strašnih reči da vas obtožujejo. Brez pomena bi vam bilo zatrjevati, dragi prijatelj, da niti za treuntek nisem mogel verjeti, da bi bil tisti, ki se mi je pokazal tako dobrega, tako velikodušnega in tako viteškega, obenem tudi morilec. Samo Machiavelli je skušal spoiti možnost, da ste umorili Francesca Borgia, z rečmi, ki sem mu jih bil pravil o vašem značaju...«

»No,« je menil Machiavelli, »ubiti Borgia, to še ne pomenja biti morilec... To se pravi — biti roka pravice! Sunek z bodalom v prsi trinogove, to pravzaprav ni drugega, kakor sunek na glavo strupenega gada!...«

»Bodisi kakorkoli,« je povzel Rafael, »dragi prijatelj, ves obupan sem bil nad tem, kar se vam je bilo zgodilo. V svojo sramoto moram priznati, da se je družilo z mojo boleščjo tudi nekoliko sebičnosti... Kako se je zgodilo, ne vem — toda vi ste me bili navdali z brezmejnim zaupanjem. Z vašo pomočjo sem bil gotov, da najdem Rosito. Brez vas sem se čutil izgubljenega... Praviti vam o vseh načrtih, ki so bili drug brezumnejši od drugega, bi bilo predolgo. Naj vam zadošča zatrjilo, da sem se še vedno nadejal na vas. Dopovedal sem si, da je krivo nesporazumljenje, in da vas kmalu izpuste... A gorje! Izvedela sva, da ste bili sojeni in obsojeni!«

»Lepa sodba!« ga je prekinil Ragastens. »Stvar je bila opravljena v desetih minutah. O, ti gospodje so nagli pri svojem delu!«

»Naposled, davi, ko mi je že zmanjkovalo poguma v mojem obupu, mi je šinila v glavo srečna misel...«

»Tisto misel sem ti pobijal, kolikor je bilo v mojih močeh,« je dejal Machiavelli.

»Pa kakšna je bila?« je vprašal Ragastens.

»Torej prišlo mi je na um, da bi se obrnil do papeža...«

»Do papeža!«

Ragastensa je stresel mraz.

»Da! Vzlic svojim napakam in celo vzlic pregreham, ki mu jih pripisujejo, ima ta stavec v mojih očeh dragoceno lastnost: on ljubi umetnost. Že večkrat mi je bil izkazal ganljivo dobrohotnost. Mislim sem si, da mi gotovo ne odreče pomoči v moji nesreči!...«

»Do papeža!« je ponavljal Ragastens ves poparjen.

»Tako sem se torej davi napotil v Vatikan,« je nadaljeval Rafael, ne da bi zapazil vitezovo osuplost.

»Prvo veselje, ki mi je bilo namenjeno, je bilo to, da sem izvedel kako ste se rešili iz ušli skozi Napoljska vrata. Vaš izlom in vaš bog sta bila predmet vseh razgovorov. Dospel sem v Vatikan, so me takoj odvedli v papežev oratorij, dasi nisem imel avdijenčnega pisra. Zahvalil sem se papežu — on pa mi odgovori, da je itak hotel govoriti z mano zaradi »Vnebohoda«, čigar načrt je že videl. Nato mu pravim, da mi je delo postalo nemogoče, ter mu v kratkih besedah povem, kako so mi ugrabili Rosito. On me tolaži in bodri ter nemudoma pokliče markija de Roccasanta, vrhovnega poveljnika svoje policije. Na papežev ukaz ponovim svojo pripoved, markij pa odgovori v moje največje veselje, da je že slišal govoriti o tem ugrabljenju, in da se mu zdi, da vé, kje bi utegnila biti ugrabljena deklica.

Papež mu je vpricho mene ukazal, da naj takoj prične naglo in temeljito preiskavo, ter mu zažugal, da izgubi svoje mesto, ako se ne zgodi po njegovi volji.

Markij je prisegel Njegovi Svetlosti popolno zadoščenje; nato je odšel. Nisem vedel, kako naj se zahvalim presvetlemu starčku. Nato mi je dejal, da mora oditi še danes v Tivoli, kjer si hoče po svoji vsakoletni navadi privoščiti malo počitka; odslovil me je nadvse dobrotno, polagaje mi na srce, da naj ostanem miren, in zagotavlja me, da hoče vzlic svoji odsotnosti gledati, da uredi to stvar kar najbolje zame. Za vse plačilo zahteva samo, naj se z vneto vrnem k delu, kar sem mu tudi obljubil... Vidite, dragi prijatelj, to me je pomirilo.«

Ragastens je pazno poslušal to pripovedovanje. Rafael ga je vprašujoče motril z očmi, kakor da ga prosi za njegovo mnenje.

»Kaj misliti vi o tem, gospod Machiavelli?« je izpregovoril vitez.

»O, jaz mislim, da je papež Aleksander VI. eden najpopolnejših primerov divjega egoizma. Jaz za svojo osebo torej ne bi gojil do njegovih obetov nobenega zaupanja, in njegova navidezna dobrohotnost bi se samo opozarjala, da naj se ga varujem.«

»Toda,« je povzel Ragastens zamišljeno, »ali niste rekli, gospod Sanzio, da danes odrine v Tivoli?«

»Zdaj je že na potu,« je odgovoril Rafael. »Po bližnjici sva prehitela njega in njegovo spremstvo. Toda vsak hip morajo priti mimo te gostilne. In glejte... pst! — ali slišite?«

Začul se je zamolklo odmevajoči peket številne čete jezdecev na pohodu in je prihajal z veliko naglico vse bliže in bliže. Ragastens je stopil k oknu.

Petsto korakov od krčme je zagledal veliko nosilnico, zaginjeno z zastori, na katerih se je risal papeški grb v rdeči barvi; nosilo jo je dvanajst mul. Nosilnica je bila obdana od imenitnikov na konjih; med njimi je po njih rdečih klobukih razločal več kardinalov. Pred to skupino je jahal močan oddelek plemeni-taške straže; enak oddelek ji je sledil.

Na desni strani, v bližini zastorov, je Ragastens videl Cezarja Borgia, ki je jahal mračno in zamišljeno, v črni baržunasti obleki sredi blestečih barv svojega spremstva.

Tudi Machiavelli in Sanzio sta bila prišla k oknu. Nosilnica se je približevala. Že so bili prvi stražniki spremstva odšli mimo gostilne.

»Če bi Cezar vedel, da ste tu!« je zamrmral Rafael in prijel Ragastensa za roko.

(Nadaljevanje sledi.)

Gramofone
popravlja najbolje in najceneje mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tatfenbachova ulica, 14. 602

Popravila damskih klobukov,
hitro, okusno in ceneno od Din 25.— naprej pri Ana Hobacher, Maribor, Aleksandrova cesta 11. 725

Ko iščeš hrano,
pridi in poskusi, in prepričaj se o robi in okusi; vina moja pa so kapljica z nebes, ob njih pozabiš na koncert in ples! — Priporoča se za obisk: Alojzija Šafarič, gostilna pri »Večernem solncu«, Splavarska ulica. 597

Praktikantinja za prodajo
sprejme modna trgovina Ana Hobacher, Aleksandrova cesta 11. 726

Čedno sobo
oddam boljšemu gospodu. Kamniška cesta 24. 752

Sobo in črkosikanje
izvršuje po ceni, hitro in okusno Pranjio Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Spušcene penile
pri svilenih nogavicah pobiramo takoj in ceneno. Rupnik, Slovenska ulica št. 20. 728

Vsled preselitve
sedlarske in torbarske delavnice se prodaja vse blago na Slomškovem trgu št. 6, kakor komati, različne konjske opreme, dokolenice, kovčki za potovanje, ročne torbice, nahrbtniki itd. 10—30% cenejše. Ugodna prilika za nakup. Ravnotam se prodaja tudi manjša blagajna 77x50x30. 743

Stole vpletam
s prvovrstno trstiko in sprejemam v popravilo vsakovrstne košare in sita. Josip Antloga, košarski in sitarski mojster, samo Trg svobode, zraven mestne tehtnice. 529

Pridnega zanesljivega treznega šoferja,
kateri poleg šofiranja opravlja vse druge posle, sprejme v trajno službo mariborska tvrdka. Pismene ponudbe z navedbo prejšnjih služb na poštni predal 31, Maribor. 755

Gospodjel Dame!
Krojaški atelier
718
MODA
„ELEGANCE“
MODA
Solidno delo
Konkurenčne cene
VEK. TERZER
Maribor — Aleksandrova cesta št. 48

20% kronske bone
sprejemam proti gotovini ali nakupu blaga po najvišjem dnevnem kurzu do 16. tm.
F. USSAR
specerijska trgovina
Maribor, Glavni trg 1
Spomnite se CMD!

Iščemo lokal
za velik trgovski obrat

V pošteve pridejo lokali v trgovskem centru, v najprometnejšem delu Maribora z najmanj 80 m² velikosti in fronto 10 do 14 m, ali takšni, ki bi se lahko razširili. Nakup hiše ni izključen. Željto se tudi stranski prostori do 30 m². Ponudbe pod »Za-22.575« na Publicitas d. d., Zagreb, Gunduličeva ul. 11. 63